

1.000 euro

ULA IRURETAGOIENA

Hilabetean zenbat diru behar duzu bizitza duin bat eramateko? Erantzunaren bilaketa gatazkatsua gerta dakiguke, beharrezko duguneko kontradikzioz beterik azaldu dakigukelako, bizimodu eta kontsumo ereduaren arrakalak irekitzera tentatzen eta etorkizunari begira jartzen gaituelako. Indibidualki galderari erantzuteko zailtasunak badaude, pentsatzen dut politikariak gutxieneko diru sarrera duinaren zenbatekoa ezartzeko garaian –enpresariaren negoziaketa mahaira eramateko–, buruhauste handiak izango dituztela, bizi-baldintza duinaren eta lan-soldataren arteko lotura justu bat egin nahi bada, bederen.

Kasuistika zabala denez, soldataren finkapenak ñabarduraz josita egon beharko luke. Ze ez da gauza bera Murtzian edo Donostian bizitzea, zaintzapean norbait izatea edo ez, gaixotasun kronikoren bat pairatzea zeinak medikalizazio bat behar duen, edo herentzia handi baten esleiduna izatea. Denok ez dugu diru behar berdina bizitza duin bat aurrera eramateko. Enpresariarekin gutxieneko soldata finkatzearekin batera, beste hainbeste baldintza gainbegiratu behar dira: elektrizitatea, gasa, ura, hiri-zergak eta garraio publikoaren prezioek finkatzen duten egunerokoaren gastua, osasun publikoaren babes-maila eta zaintza lanek ekonomia zirkuituan duten pisua. Bestela, tranpa egitea da.

Eta tranparen parte ere bada etxebizitza higiezinaren merkatuaren egoerarekin batera ez eragitea. Etxebizitza aferak ertz asko dituen arren, muina zera da: etxebizitza espekulatzeko tresna bilakatzeko dela, negozio edo inbestitze-leku, eta sistemak –errenta aitortpeneko onurak, udal plangintzako arauak, fiskalizazio ezak– babesaren ematen diola. Hirian eta lurraldearen gain sortu daitezkeen enpresariarentzako diru-onurak ondo egon daitezke, baldin eta interes orokorrak neurriko itzulpenik badu, eta ekuazioan testuinguru sozial eta naturalaren gaineko ondorioak kuantifikatzen badira. Soldata baten prezio-duintasunak gizarte baten ereduaz hitz egiten duelako. ●

Naturak sortzen ez duenean...

JON TORNER ZABALA

1980az geroztik baliatu da elur artifiziala Neguko Joko Olinpikoetan, baina Pekinen aurreneko, eski pista guztiak egin dituzte hamaika kanoiek ponpatu duten hauts zuriekin. Izan, Txinako zonalderik lehorrenetakoan baitaude Yanqing eta Zhangjiakou mendikateak. Ez du elur askorik egiten, ez behintzat eskian aritzeko adina, baina Txinaren hautagaitza hobetsi du COI Nazioarteko Olinpiar Batzordeak, proiektuak “ingurumen estandar guztiak errespetatzen dituelako”.

Duela zenbait hilabete, antolatzaileek jakinarazi zuten 186.000 metro kubiko ur beharko zirela eski pistak egiteko. Aldiz, hainbat adituk –Carmen de Jong Estraburgoko Unibertsitateko Hidrologia irakasleak tartean– ohartarazi du litro kopurua bost bider handiagoa ere izan daitekeela, besteak beste, aipatu mendietan Alpeetan baino bi edo hiru bider ur gehiago behar delako, baldintza klimatikoak direla-eta. Halaber, elur artifiziala fabrikatzeko ur hori guztia kilometro ugarira dauden ur-biltegietatik eraman behar da. Eta Pekin, herritarren beharrak asetzeko nahikoa ur gordetzerik ez duenez, Hegoaldetik ponpatzen den uraren menpekota da geroz eta gehiago.

Aipatu bi mendikateak Songshan natura-erreserban daude. Carmen de Jong hidrologoak azaldu duenez, Joko Olinpikoen aitzakian 1.100 hektarea deuseztatu dira (eremu osoaren %25 inguru), eski pistak, errepideak, heliportuak edota aparkalekuak egiteko. Kirol-eremuraino doazen bide batzuk ere elur artifizialarekin estali dituzte, makinak-eta pasa daitezten.

Txinako kasuak agerian uzten du klima aldaketak eragina (izango) duen moduan kirol diziplina batzuegan, kirolak eragina (izango) duela ingurumenean. Hamaika dira bi norabidetan doazen adierazleak, Joko Olinpikoak hartzen baditugu adibide gisa: elur artifiziala labainkorragoa da naturala baino (eskiatzaile batzuek adierazi dute abiadura handiagoa hartzen dutela), zirkuitoak laburragoak dira (elur gutxiago baliatzearen) eta hortaz bihurtu gehiagorekin (kirolariak elkar enbarazu egiteko arrisku handiagoa), ur kopuru erraldoia behar da pistak egiteko, estazioek kontsumitutako energiaren erdia baino gehiago elur artifiziala sortzera bideratzen da...

Elur artifiziala, belar artifiziala, olatu artifizialak... Kirola praktikatu nahi dutenentzat, edo praktika horri etekina atera nahi diotenentzat, gisa horretako azpiegiturek abantaila handiak eskaintzen dituzte. Ez dute zertan kalterako izan, baina ikusten dituzu Txinako paraje idorretako eski pistak eta... ●